

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

พระราชกำหนด

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา

และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ศ. ๒๕๖๒

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติแล้ว)

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณา

ของวุฒิสภา

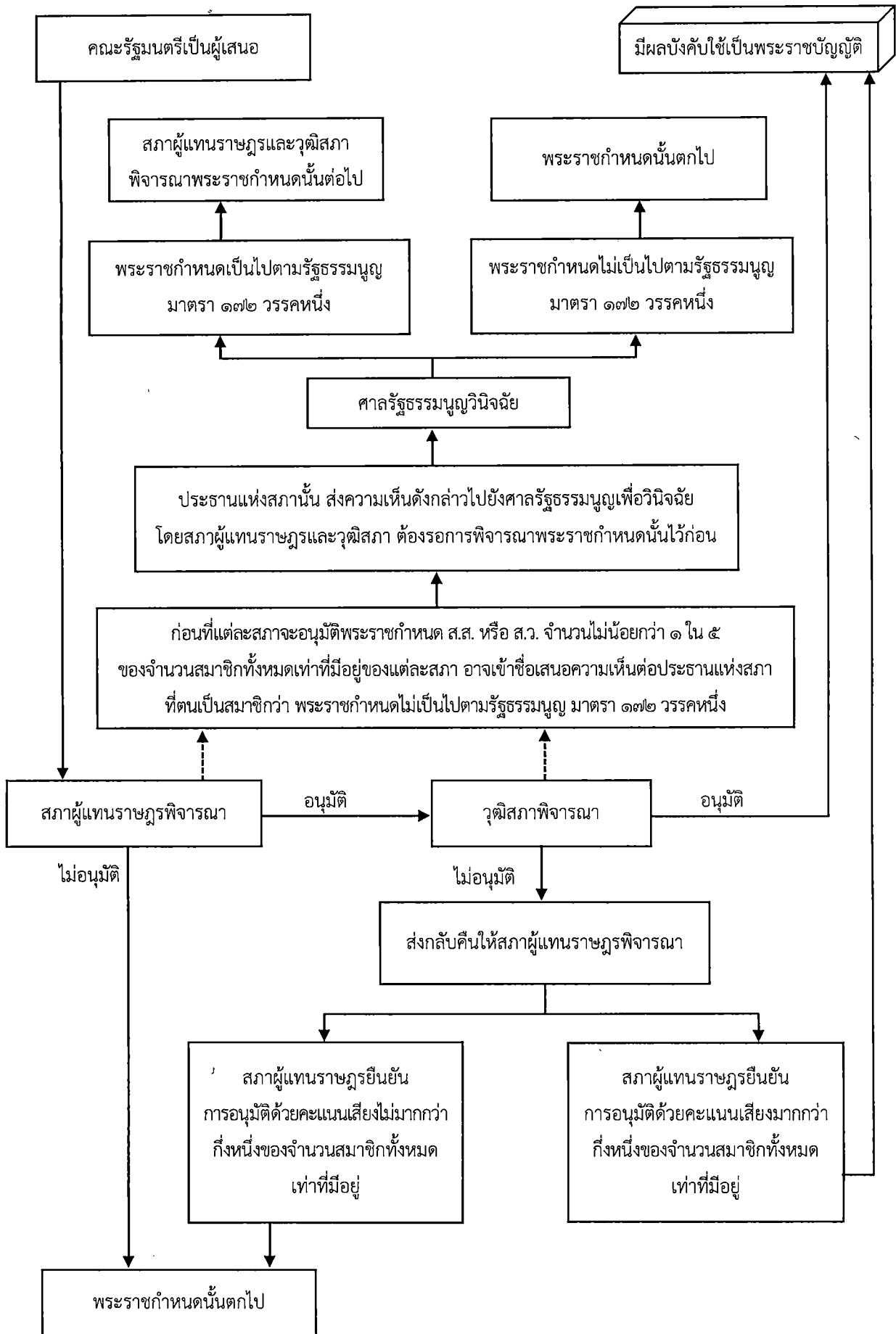
อ.พ.๔/๒๕๖๒

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

กระบวนการพิจารณาพระราชกำหนด
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาพระราชกำหนดฉบับนี้ ได้ศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบและ นำเสนอข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต่อการพิจารณาพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติอนุมัติแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เอกสารประกอบการพิจารณาพระราชกำหนดฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงาน ด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายณัฐ ฝาสุข	เลขาธิการวุฒิสภา
ร้อยตำรวจเอกหญิง วิริยญา ประสพสุข	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายบุญสงค์ ทองอินทร์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางพัชรา พุกเศรษฐี	วิทยากรชำนาญการ
นางพวงผกา วรศิลป์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวอมรรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวศิริพร แซ่ลี	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๘๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๒๙, ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๐

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณา พระราชกำหนดเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณา พระราชกำหนดได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ สารสำคัญ บทวิเคราะห์

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติแล้ว)

๑. สารสำคัญของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑
๒. บทวิเคราะห์พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๕

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติแล้ว)

๑. ข้อมูลประกอบการพิจารณาพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๑ -
๒. การดำเนินงานเพื่อรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๘ -
๓. บทวิเคราะห์ข้อดีของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๑ -

ภาคผนวก

: หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๗๔๙๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา

และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา (๑)

: พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา

และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติแล้ว) (๒)

: คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๒ เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ (๕)

ส่วนที่ ๑

สาระสำคัญ บทวิเคราะห์

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติแล้ว)

สาระสำคัญ

ของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

ตามที่ได้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายแล้ว นายกรัฐมนตรี จึงได้เสนอพระราชกำหนดดังกล่าวเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อนึ่ง ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดนี้ ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง^๑ ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงส่งความเห็นดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย อันเป็นผลให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะต้องรอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๓^๒

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๗๒ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ”

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๗๓ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย และให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็น และให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา

ฯลฯ

ฯลฯ”

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

ภายหลังจากศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้อง คำชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบการพิจารณาแล้ว จึงมีคำวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจึงได้ดำเนินการพิจารณา พระราชกำหนดดังกล่าวต่อไป^๓

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติอนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในคราวประชุม สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ โดยอนุมัติด้วยคะแนนเสียง ๒๔๖ เสียง ไม่นุมัติด้วยคะแนนเสียง ๗๔ เสียง งดออกเสียง ๑๔๘ เสียง ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบัน ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบัน ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้มีการกำหนดมาตรการในการลดการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

^๓ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๔๓ กำหนดว่า

“ข้อ ๑๔๓ เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับพระราชกำหนดจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระ การประชุมเป็นเรื่องด่วน

การพิจารณาพระราชกำหนดตามมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๔ ของรัฐธรรมนูญ ให้วุฒิสภาพิจารณา และลงมติว่าจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดดังกล่าว

เมื่อวุฒิสภามีมติอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดตามวรรคสองแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ คณะรัฐมนตรีและสภาผู้แทนราษฎรทราบ”

เพื่อให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้มีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งได้ปรับปรุงกลไก บทบาท อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับหน่วยปฏิบัติ และปรับปรุงการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนไปจนถึงกระบวนการในชั้นศาล การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือในด้านความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือในด้านบุคลากรที่ต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างทันที่รวมทั้งยังต้องมีการเตรียมการรองรับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีตามหลักการใหม่ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกัน แต่โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ และปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติการหรือบังคับการตามกฎหมายยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับความร่วมมือด้านบุคลากรและขั้นตอนการปฏิบัติ จึงมีความจำเป็นที่ต้องขยายกำหนดเวลาในการมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ออกไปก่อน เนื่องจากหากมีการใช้บังคับตามกำหนดเวลาเดิมในขณะที่ยังไม่มีความร่วมมืออาจเกิดผลร้ายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง และสมควรให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพในครอบครัวฉบับเดิมมาใช้บังคับต่อไปก่อนเป็นการชั่วคราว เพื่อความต่อเนื่องในการให้ความดูแลสถาบันครอบครัว ในระหว่างการเตรียมการด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายอื่นและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย กรณีดังกล่าวจึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางสังคมอันจะส่งผลถึงความปลอดภัยสาธารณะและความปลอดภัยของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเนื้อหารวมจำนวน ๖ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป (มาตรา ๒)
๒. กำหนดให้ชะลอการใช้บังคับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ โดยจะให้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับเมื่อใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๓)

๓. ในระหว่างที่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อใช้บังคับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ถูกยกเลิกไป ยังคงมีผลใช้บังคับ (มาตรา ๔)

๔. กำหนดให้คณะรัฐมนตรีเร่งเตรียมการรองรับและดำเนินการพิจารณาแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรการและกลไกที่เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยเร็ว (มาตรา ๕)

๕. กำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชกำหนดนี้ (มาตรา ๖)

บทวิเคราะห์

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการตราพระราชกำหนด

พระราชกำหนดเป็นกฎหมายที่มีสถานะในระดับเดียวกับพระราชบัญญัติ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๒^๔ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการตราพระราชกำหนดว่า “จะต้องเป็นกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคง

^๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๒ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๗๒ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอกการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสมัยสามัญเพื่อพิจารณานุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติหรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบต่อกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดและพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่มีการไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภา และการยืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ”

ในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ และให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรี เห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้”

เมื่อพิจารณาเหตุผลของการตราพระราชกำหนดนี้ สรุปความได้ว่า ตามที่พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ นั้น ปรากฏว่า หน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติการหรือบังคับการตามกฎหมายยังมีปัญหาและ อุปสรรคเกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากรและขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งหากมีการใช้บังคับพระราชบัญญัติ ดังกล่าวตามกำหนดเวลาเดิมในขณะที่ยังไม่มีความพร้อม อาจเกิดผลร้ายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง จึงมีความ จำเป็นที่ต้องขยายกำหนดเวลาในการมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัติดังกล่าวออกไปก่อน โดยให้นำ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพในครอบครัวฉบับเดิมมาใช้บังคับต่อไปก่อนเป็นการชั่วคราว เพื่อความต่อเนื่องในการให้ความดูแลสถาบันครอบครัวในระหว่างการเตรียมการด้านบุคลากรให้มี ประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายอื่นและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม การพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

คณะรัฐมนตรีมีความเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน อันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางสังคมอันจะส่งผลถึงความปลอดภัยสาธารณะ และความปลอดภัยของประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๒ จึงจำเป็นต้องตรา พระราชกำหนดนี้

๒. ข้อสังเกตเกี่ยวกับการตราพระราชกำหนด

ในคราวที่ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบัน ครอบครัว พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ฉบับที่ได้ประกาศใช้เป็น พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒) นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏ ตามเอกสารหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) แนบท้าย ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ในข้อ ๖. ความพร้อมของรัฐ ว่า หน่วยงานผู้ทำภารกิจตามกฎหมาย มีความพร้อมในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตามกฎหมายเดิม (พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐) โดยในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ซึ่งได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

แต่เมื่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ แล้ว ข้อเท็จจริงกลับปรากฏในเหตุผลของการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ว่า หน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติการหรือบังคับการตามกฎหมายยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากรและขั้นตอนการปฏิบัติ อีกทั้งภาครัฐยังต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่^๔ แล้ว ปรากฏว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้ชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็นต่อศาลรัฐธรรมนูญถึงความไม่พร้อมในการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ และหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้อง คำชี้แจงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเอกสารประกอบการพิจารณาแล้ว จึงมีความเห็นโดยสรุปว่า หากไม่มีการตราพระราชกำหนดนี้ย่อมจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสังคม ๒ ด้าน กล่าวคือ

ด้านแรก ประชาชนกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวที่กระจายตัวอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศตั้งแต่ระดับจังหวัดลงไปจนถึงหมู่บ้าน และผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากไม่อาจเข้าถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไม่สามารถเข้าถึงกิจกรรมการบำบัดฟื้นฟูเพื่อมิให้กระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่สอง ประชาชนที่ประสบปัญหาทางสังคมจำนวนมากซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส รวมถึงคนขอทาน ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ย่อมขาดโอกาสในการได้รับความช่วยเหลือหรือถูกละเลยหรือได้รับการช่วยเหลือน้อยลงทั้งในส่วนของปริมาณและคุณภาพซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ

^๔ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ ในภาคผนวก หน้า (๕)

ของประชาชน และเป็นผลร้ายต่อสังคมและสาธารณะ ฝ่ายบริหารจึงมีความจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินการ
ยับยั้ง ป้องกันเพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณะ

ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง

๑. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา

และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/067/T_0171.PDF

๒. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง

ในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/A/041/1.PDF>

๓. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ

(Checklist) แนบท้ายร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครอง

สถาบันครอบครัว พ.ศ. ที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

http://web.senate.go.th/bill/bk_data/522-1.PDF

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครอง

สถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติแล้ว)

ข้อมูลประกอบการพิจารณาพระราชกำหนด
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒
พ.ศ. ๒๕๖๒*

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งการตราพระราชกำหนดนั้นเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีเท่านั้นที่จะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ อันเพื่อเป็นประโยชน์ที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ ซึ่งไม่สามารถตราพระราชบัญญัติมาใช้บังคับให้ทันต่อสถานการณ์เพราะต้องใช้ระยะเวลาในการตราพระราชบัญญัตินานพอสมควร ซึ่งอาจจะไม่ทันกับสถานการณ์ในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เมื่อตราขึ้นใช้บังคับแล้วจะต้องเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้สรุปข้อมูลประกอบการพิจารณาพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ว่ามีความจำเป็นที่ต้องขยายกำหนดเวลาในการมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ออกไปก่อน เนื่องจากหากมีการใช้บังคับตามกำหนดเวลาเดิมในขณะที่ยังไม่มีความพร้อมอาจเกิดผลร้ายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง และให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพในครอบครัวฉบับเดิมมาใช้บังคับต่อไปก่อนเป็นการชั่วคราว เพื่อความต่อเนื่องในการให้ความดูแลสถาบันครอบครัวในระหว่างการเตรียมการด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายอื่นและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย กรณีดังกล่าวจึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางสังคมอันจะส่งผลถึงความปลอดภัยสาธารณะและความปลอดภัยของประเทศ เพราะหากมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ อาจเป็นผลให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จะกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัวอันเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานหน่วยแรกของมนุษย์ และเมื่อสถาบันครอบครัวเกิดปัญหาสะสมและเสื่อมถอยลงจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต และในระยะยาวก็จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะและความสงบเรียบร้อยของประเทศในภาพรวมด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งสรุปรายละเอียดดังนี้

* ที่มา : กลุ่มกฎหมาย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

ที่	ประเด็น	คำตอบ
๑	ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างไร	<p>ประชาชนที่ได้รับผลจากการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวจะได้รับ</p> <p>(๑) การส่งเสริม พัฒนา และการ คุ้มครองสวัสดิภาพ อันจะส่งผลทำให้ บุคคลในครอบครัวได้รับความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ที่ดี และป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำ</p> <p>(๒) การคุ้มครองหรือการป้องกันบุคคล ในครอบครัวไม่ให้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว</p> <p>(๓) การส่งเสริมหรือการสนับสนุนไม่ให้เกิดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว และการเยียวยาหรือการบรรเทาทุกข์ซึ่งถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว</p> <p>จากที่กล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่ พม. ต้อง ดำเนินการตามมาตรา ๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐</p>
๒	ความจำเป็นเร่งด่วนของการพิจารณาแก้ไข กฎหมายฉบับนี้ (พระราชบัญญัติส่งเสริม การพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒) มีอะไรบ้าง	<p>ระบบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนการขับเคลื่อนภารกิจตามกฎหมาย ได้แก่ พม. มท. สธ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และศาล ซึ่งเป็น หน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติหรือบังคับใช้ตาม กฎหมาย โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด เนื่องจาก พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครอง สถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ยกเลิก พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความ รุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ หากเมื่อเกิด การกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวและการ กระทำนั้นเป็นความผิดอาญาตามประมวล กฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทาง อาญา ก็ให้ดำเนินการตามกระบวนการทางอาญา คู่กับกระบวนการตามพระราชบัญญัติส่งเสริม การพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ นี้</p>

ที่	ประเด็น	คำตอบ
๓	โครงสร้างของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีอะไรบ้าง	โครงสร้างของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย (๑) นักจิตวิทยา (๒) นักสังคมสงเคราะห์ (๓) นักกฎหมาย (นิติกร)
๔	ภารกิจที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วยอะไรบ้าง	ภารกิจที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย (๑) ออกกฎหมายลำดับรอง (อนุบัญญัติ) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ พม. จำนวน ๘ ฉบับ ได้แก่ (๑.๑) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง) (๑.๒) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ วรรคสอง) (๑.๓) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ครอบครัวที่อยู่ในภาวะยากลำบาก พ.ศ. (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๓ (๗))

ที่	ประเด็น	คำตอบ
		<p>(๑.๔) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของผู้ขอจดทะเบียน การขอจดทะเบียน การจดทะเบียน และการเพิกถอนทะเบียน เป็นศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) พ.ศ. (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๕ วรรคสอง)</p> <p>(๑.๕) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอรับการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนเพื่อดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวหรือการคุ้มครองสวัสดิภาพ ของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน พ.ศ. (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๖ วรรคสอง)</p> <p>(๑.๖) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่ประสบความยากลำบาก พ.ศ. (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๐ วรรคสอง)</p> <p>(๑.๗) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอรับการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบกิจการ เพื่อดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวแก่บุคลากรในสังกัด พ.ศ. (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๑ วรรคสอง)</p> <p>(๑.๘) ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่</p>

ร.ที่	ประเด็น	คำตอบ
		<p>(อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และ มาตรา ๔๑ วรรคสอง)</p> <p>(๒) เตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังกัด (พม.) ได้แก่</p> <p>(๒.๑) จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและ คຸ້ມກອງກອບກຣຳ (ตามหมวด ๓) ซึ่งกำหนด ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัดเป็นศูนย์ฯ ในเขตพื้นที่จังหวัด และให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็น ศูนย์ฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร</p> <p>(๒.๒) เตรียมความพร้อมในการ จัดทะเบียนเป็นศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) และให้การช่วยเหลือหรือการสนับสนุน ต่าง ๆ ในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนา ครอบครัวหรือการคຸ້ມກອງສ່ວສຸດິກຳ (ตาม หมวด ๔)</p> <p>(๒.๓) เตรียมบุคลากรในสังกัดให้พร้อม ในการขับเคลื่อนภารกิจตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การจดทะเบียน ศพค. การส่งเสริมและ พัฒนาครอบครัว (ตามหมวด ๕) การคຸ້ມກອງ ສ່ວສຸດິກຳ (หมวด ๖) เป็นต้น</p> <p>(๓) เตรียมความพร้อมกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพระราชบัญญัติส่งเสริม การพัฒนาและคຸ້ມກອງສຳນັກກອບກຣຳ ພ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่ ตำรวจ อัยการ และศาล เพื่อวางระบบในการส่งเสริมพัฒนาและ คຸ້ມກອງສຳນັກກອບກຣຳให้ครบวงจรเพื่อ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่าง มีประสิทธิภาพ</p>
๕	มีปัญหาและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนภารกิจ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคຸ້ມກອງສຳນັກກອບກຣຳ ພ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างเป็นไป	<p>ปัญหาและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อน ภารกิจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคຸ້ມກອງສຳນັກກອບກຣຳ ພ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่</p> <p>(๑) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ที่ต้องปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฯ ทั้งใน ด้านการสร้างองค์ความรู้ และจำนวนบุคลากร</p>

ที่	ประเด็น	คำตอบ
		<p>รองรับการดำเนินงานซึ่งข้อจำกัดของบุคลากรดังกล่าว อาจเป็นผลให้การดำเนินการไม่ เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ซึ่งจะกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัวอันเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานหน่วยแรกของมนุษย์ และเมื่อสถาบันครอบครัวเกิดปัญหาสะสมและเสื่อมถอยลงจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต และในระยะยาวก็จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะและความสงบเรียบร้อยของประเทศในภาพรวมด้วย</p> <p>(๒) ระบบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนการขับเคลื่อนภารกิจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และศาล ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติหรือบังคับใช้ตามกฎหมายยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับความพร้อม รวมไปถึงคำตอบแทนให้แก่ทีมสหวิชาชีพอีกด้วย</p> <p>(๓) งบประมาณ เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ อยู่ระหว่างดำเนินการพิจารณา ซึ่งอาจจะล่าช้าประมาณ ๖ เดือน</p> <p>(๔) ช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนผ่านรัฐบาล ที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด</p>

ทั้งนี้ พระราชกำหนดดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนเนื่องจาก ยังมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ รองรับ การดำเนินการและยังมีนโยบายและยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการทำงานไม่ว่าจะเป็นในด้านการส่งเสริม พัฒนา และการคุ้มครองสวัสดิภาพ การคุ้มครองหรือการป้องกันบุคคลในครอบครัวไม่ให้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และการส่งเสริมหรือการสนับสนุนไม่ให้เกิดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว และการเยียวยาหรือการบรรเทาทุกข์ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของครอบครัวเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาและข้อจำกัดจากการดำเนินการในช่วง ๓ เดือนสุดท้ายของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังกล่าวข้างต้นโดยเฉพาะ เรื่องงบประมาณและบุคลากรที่จะขับเคลื่อนภารกิจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางสังคมอันจะส่งผลถึงความปลอดภัยสาธารณะและของประเทศ จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตรารพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้น

เมื่อพิจารณาคำชี้แจงเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นในการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ปรากฏในคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๓ เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ว่า ฝ่ายบริหารได้มีความเห็นว่า การออกพระราชกำหนดฉบับนี้เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แต่อย่างไร และการออกพระราชกำหนดฉบับดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อ การคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากพระราชกำหนดนี้กำหนดให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับแทนไปพลางก่อน

**การดำเนินงานเพื่อรองรับการบังคับใช้
พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒**

๑. การเปิดศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการจัดเตรียมเจ้าหน้าที่อย่างไร และงบประมาณรองรับ

๑.๑ กลไกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ และปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ผ่านมาพบข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน ทั้งในเรื่องการประสานเชื่อมโยงกระบวนการระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกลไกที่รองรับการดำเนินงานในระดับต่าง ๆ ไม่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีผลบังคับใช้แทนพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดให้มีกลไกการดำเนินงาน ๓ ระดับ คือ

๑) คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว (หมวดที่ ๒) ในรูปแบบคณะกรรมการที่มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการนโยบายยุทธศาสตร์ และแผนหลัก มาตรการ และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว และการคุ้มครองสวัสดิภาพ ตลอดจนส่งเสริมทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการตามกฎหมายนี้

๒) ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว (หมวดที่ ๓) ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว โดยกำหนดให้ กรมกิจการสตรีและเป็นผู้ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่วนในเขตพื้นที่จังหวัด กำหนดให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ๗๖ แห่ง เป็นศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว ซึ่งศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว มีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และพัฒนาครอบครัว ช่วยเหลือ คุ้มครองสวัสดิภาพครอบครัว ส่งเสริมสนับสนุน ผลักดันภาคเอกชน/กลไกภาคประชาชนในชุมชนที่ดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวในการจดทะเบียนเป็นศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด เพื่อนำนโยบายจากระดับชาติไปสู่การปฏิบัติร่วมกับภาคีเครือข่ายและสหวิชาชีพในพื้นที่ ตลอดจนการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาต่อไป ทั้งนี้ ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว รวมทั้งสิ้น ๗๗ ศูนย์ ประกอบด้วย ในส่วนกลาง จำนวน ๑ ศูนย์ และในส่วนภูมิภาคทุกจังหวัด จำนวน ๗๖ ศูนย์

๓) ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (หมวดที่ ๔) พระราชบัญญัติกำหนดให้มีการจดทะเบียนองค์กรภาคเอกชน ซึ่งมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพ ให้สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนในด้านต่างๆ จากหน่วยงานของรัฐเป็น “ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)” โดยเป็นการประสานการดำเนินงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรภาคเอกชน

กระบวนการในการดำเนินการ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ประกอบด้วย

๑) กระบวนการในการดำเนินการพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง (หมวดที่ ๕)

การสร้างองค์ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว ให้แก่บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ศพค. หรือองค์กรเอกชน และการให้สิทธิประโยชน์หรือสิทธิพิเศษแก่บุคคลในครอบครัว โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่ประสบปัญหาความยากลำบาก การส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว แก่บุคลากรในสังกัดของหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชน

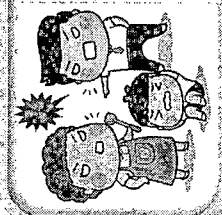
๒) กระบวนการในการคุ้มครองสวัสดิภาพ (หมวดที่ ๖)

กระบวนการในการคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติฯ ได้แก่ เมื่อเกิดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวและการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น ที่มีโทษทางอาญา ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวจะต้องถูกดำเนินการทั้งในกระบวนการดำเนินคดีอาญาและดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพควบคู่กัน โดยศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีบทบาทสำคัญทั้งในการรับแจ้งเหตุ ช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว พร้อมทั้งดำเนินการในการคุ้มครองสวัสดิภาพ ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ พร้อมทั้งประสานงาน กำกับดูแล และประเมินผลการคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยมีกลไกต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาลเยาวชนและครอบครัว รวมทั้งศาลที่พิจารณาคดีอาญา

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562

“กลไกการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว และ แก้ไขปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว”

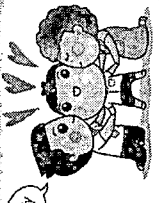

ความรุนแรงในครอบครัว

หมายความว่า : การกระทำใดๆ ที่ “บุคคลในครอบครัว” ได้กระทำต่อกัน โดยเจตนาให้เกิดหรือในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย อวัยวะ สุขภาพ เสรีภาพ หรือ ชื่อเสียง ของบุคคลในครอบครัว หรือข่มขืน หรือใช้อำนาจครอบงำบุคคลของระบบให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ (มาตรา 4)

บุคคลในครอบครัว

หมายความว่า : คู่สมรส คู่สมรสเดิม คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กัน หรือเคยอยู่กันเป็นสามีภรรยา โดยมีเด็กที่เกิดร่วมกัน บุตรบุญธรรม รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัย และอยู่ในครอบครัวเดียวกัน (มาตรา 4)

กลไกในการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว

กำหนด และรับผิดชอบเป็นต้น การดำเนินงาน มาตรการ แผนปฏิบัติการ ส่งเสริมและ พัฒนาคณะกรรมาธิการ และหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

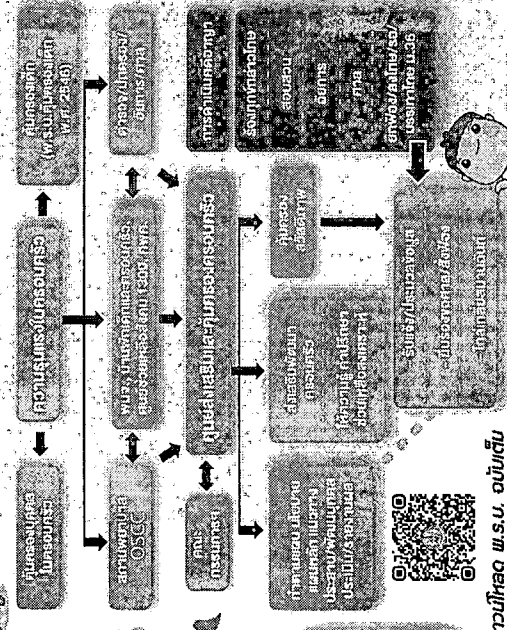
ศูนย์ส่งเสริม และคุ้มครองครอบครัว

กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว เป็นศูนย์กลาง ในการให้บริการ เป็นศูนย์กลาง ในเขตพื้นที่จังหวัด

ศูนย์พัฒนา ครอบครัวในชุมชน (ศพค.)

กำหนดให้ท้องถิ่นจัดทำตามบ้าน หรือชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคณะกรรมาธิการ หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพ ของบุคคลในชุมชน ศพค. โดยเป็นการประสานการทำงาน ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชน

ผังกระบวนการและกลไกส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562

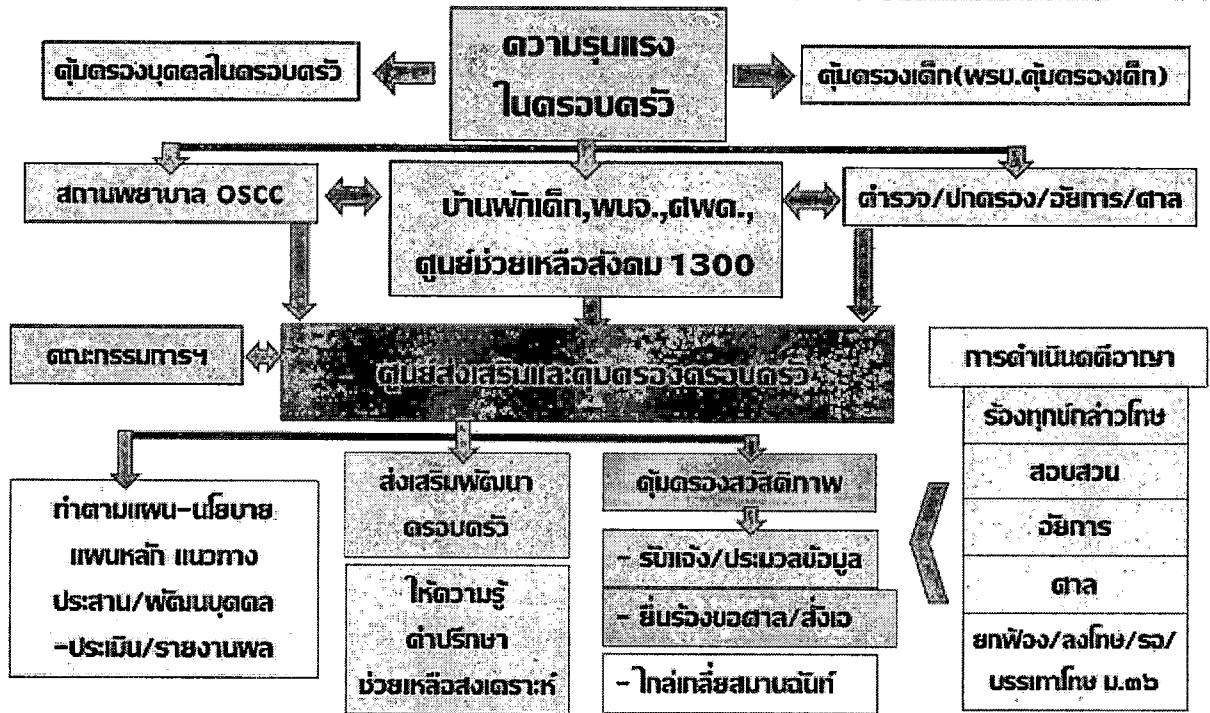
บattering person syndrome

มาใช้ อันเป็นการถือเอาผู้กระทำ ภัยถูกกระทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง

คำเป็นคดีอาญา
ควบคู่ไปกับการหา
มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพ
ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

โดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

พิกอร์:ระบบและกลไกส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว
พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒

ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว ประกอบด้วย

๑) ปัญหาด้านกฎหมายอนุบัญญัติ ในการรองรับการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฯ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงให้มีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติงานได้

๒) ปัญหาด้านโครงสร้างบุคลากรผู้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฯ ประกอบด้วย

๒.๑) อัตราผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว ในส่วนภูมิภาคทุกจังหวัด จำนวน ๗๖ ศูนย์มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพียงศูนย์ละ ๑ คน และต้องปฏิบัติงานด้านอื่นด้วยตามที่ พมจ. มอบหมาย นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติงานยังเป็นเพียงเจ้าหน้าที่อัตราจ้าง ซึ่งขาดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ส่งผลให้อัตราดังกล่าว มีการเปลี่ยนถ่ายกันบ่อยครั้ง

๒.๒) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว ขาดความรู้ในการปฏิบัติงานสืบเนื่องจากปัญหาอัตราเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อยครั้ง ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้มาใหม่ ประสบปัญหาขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน เนื่องด้วยในการปฏิบัติงานด้านครอบครัวต้องอาศัยประสบการณ์ที่สืบเนื่อง ปัญหาดังกล่าวจึงส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านครอบครัวรวมถึงการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรเครือข่ายในพื้นที่ประสบอุปสรรค ทั้งนี้ จึงต้องมีการเสริมสร้างความรู้ทั้งในด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติงานด้านครอบครัว

๑.๒ โครงสร้างศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว เพื่อรองรับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้กำหนดโครงสร้างเพื่อรองรับพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

ส่วนกลาง จำนวน ๙ อัตรา ประกอบด้วย

๑) ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวกรุงเทพฯ (อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการศูนย์) (ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ) จำนวน ๑ คน

๒) ข้าราชการ ตำแหน่งนักพัฒนาสังคม จำนวน ๑ คน

๓) พนักงานราชการ จำนวน ๒ คน ประกอบด้วยตำแหน่งนิติกร ๑ คน และนักพัฒนาสังคม ๑ คน

๔) เจ้าหน้าที่จ้างเหมา โดยจัดจ้างบุคลากร วุฒิปริญญาตรี จำนวน ๕ คน ประกอบด้วยตำแหน่ง นิติกร ๑ คน นักจิตวิทยา ๒ คน และนักสังคมสงเคราะห์ ๒ คน

ส่วนภูมิภาค จำนวน ๒ อัตรา ประกอบด้วย

๑) ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว (พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือผู้ที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมอบหมาย) (ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ) จำนวน ๑ คน

๒) เจ้าหน้าที่จ้างเหมาปฏิบัติงาน โดยจัดจ้างบุคลากร วุฒิปริญญาตรี จำนวน ๑ คน ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

๑.๓ งบประมาณรองรับการดำเนินงาน กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้สนับสนุนงบประมาณ ดังนี้

๑) จัดจ้างจัดจ้างบุคลากร วุฒิปริญญาตรี ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวกรุงเทพมหานคร (อยู่ที่กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) จำนวน ๙ อัตรา อัตราค่าจ้าง ๑๕,๐๐๐ บาท /คน/เดือน รวมปีละ ๑,๖๒๐,๐๐๐ บาท

๒) สนับสนุนงบประมาณให้แก่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ๗๖ จังหวัด จัดจ้างบุคลากร วุฒิปริญญาตรี ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว จำนวน ๑ อัตรา รวม ๗๖ อัตรา อัตราค่าจ้าง ๑๕,๐๐๐ บาท/คน/เดือน รวมปีละ ๑๓,๖๘๐,๐๐๐ บาท

๓) งบประมาณในการจัดกิจกรรมรณรงค์ยุติความรุนแรงฯ โดยจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จังหวัด ๗๖ จังหวัด จัดกิจกรรมรณรงค์ยุติความรุนแรงเป็นอย่างต่อเนื่องทุกปี

๔) งบประมาณในการประสานดำเนินงานการขับเคลื่อนกิจกรรมของกลไกชุมชน (ศพค. ศปก.ต.)

๑.๔ การเสริมสร้างศักยภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว โดยจัดอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ให้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ สหวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความรู้ในการส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองครอบครัวตามช่วงชีวิต

ของครอบครัว (Family life cycle) ประเด็นมิติหญิงชาย การจัดทำข้อมูลและฐานข้อมูลความรุนแรง
วิทยาการด้านครอบครัว

๑.๕ การสนับสนุนสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ไฟล์ภาพและข้อความองค์ความรู้ตามพระราชบัญญัติฯ
ข้อความรณรงค์ เข้มกัลดริบป็นขาว เอกสารในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการดำเนินกิจกรรม

๑.๖ จัดทำระบบจัดเก็บข้อมูล www.violence.in.th สำหรับจัดเก็บข้อมูลความรุนแรงฯ
ในระบบของศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว

๒. จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องดูแลในแต่ละจังหวัดโดยเปรียบเทียบกับจำนวนประชากร/
ครัวเรือน/จำนวนบุคลากร พม. ในจังหวัด

ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี ๒๕๖๑ และข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และ
ความรุนแรงในครอบครัว ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ปี ๒๕๖๑ กระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ www.Violence.in.th

จำนวนประชากร ครอบครั้ว ข้อมูลการช่วยเหลือคุ้มครองในระบบ www.Violence.in.th และ
บุคลากรของศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวในการรองรับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ

ที่	จังหวัด	ประชากร	ครอบครั้ว	บุคลากร ศูนย์ฯ (คน)	จำนวน เหตุการณ์
*	ทั่วประเทศ	๖๖,๔๑๓,๙๗๙	๒๖,๒๐๘,๙๙๔	๑๖๒	๑๒๙๙
๑	กรุงเทพฯ	๕,๖๗๖,๖๔๘	๒,๙๕๙,๕๒๔	๑๐	๕๕
๒	กาญจนบุรี	๘๙๓,๑๕๑	๓๓๘,๘๐๐	๒	๓๗
๓	จันทบุรี	๕๓๖,๔๙๖	๒๓๕,๒๕๒	๒	๐
๔	ฉะเชิงเทรา	๗๑๕,๐๐๙	๒๙๗,๓๖๒	๒	๓
๕	ชลบุรี	๑,๕๓๕,๔๔๕	๑,๐๑๖,๘๐๖	๒	๒๑
๖	ชัยนาท	๓๒๘,๒๖๓	๑๒๓,๖๔๔	๒	๓๑
๗	ตราด	๒๒๙,๙๑๔	๑๐๕,๒๓๑	๒	๗
๘	นครนายก	๒๖๐,๐๙๓	๙๗,๕๕๐	๒	๓
๙	นครปฐม	๙๑๗,๐๕๓	๓๙๖,๓๐๖	๒	๗
๑๐	นนทบุรี	๑,๒๔๖,๒๙๕	๖๘๙,๐๓๕	๒	๑๖
๑๑	ปทุมธานี	๑,๑๔๖,๐๙๒	๖๐๓,๘๓๔	๒	๗
๑๒	ประจวบคีรีขันธ์	๕๔๘,๘๑๕	๒๕๘,๘๘๒	๒	๑๐

ที่	จังหวัด	ประชากร	ครอบครัว	บุคลากร ศูนย์ฯ (คน)	จำนวน เหตุการณ์
๑๓	ปราจีนบุรี	๔๙๑,๖๔๐	๒๐๘,๒๔๘	๒	๑๙
๑๔	พระนครศรีอยุธยา	๘๑๗,๔๔๑	๓๒๒,๙๙๑	๒	๑๕
๑๕	เพชรบุรี	๔๘๔,๒๙๔	๒๑๓,๐๒๘	๒	๙
๑๖	ระยอง	๗๒๓,๓๑๖	๔๗๓,๕๙๗	๒	๓
๑๗	ราชบุรี	๘๗๓,๕๑๘	๓๑๔,๓๖๕	๒	๖๒
๑๘	ลพบุรี	๗๕๘,๗๓๓	๒๙๑,๙๘๗	๒	๑๑
๑๙	สมุทรปราการ	๑,๓๒๖,๖๐๘	๖๗๕,๓๘๒	๒	๑๒
๒๐	สมุทรสาคร	๕๗๗,๙๖๔	๒๘๓,๘๕๓	๒	๑๔
๒๑	สมุทรสงคราม	๑๙๓,๗๙๑	๗๐,๓๙๗	๒	๑๓
๒๒	สระแก้ว	๕๖๔,๐๙๒	๒๐๘,๘๑๓	๒	๑๔
๒๓	สระบุรี	๖๔๕,๐๒๔	๒๗๑,๗๓๑	๒	๒๒
๒๔	สิงห์บุรี	๒๐๙,๓๗๗	๗๖,๖๒๔	๒	๑
๒๕	สุพรรณบุรี	๘๔๘,๗๒๐	๒๙๙,๐๘๓	๒	๒๕
๒๖	อ่างทอง	๒๘๐,๘๔๐	๙๘,๗๑๒	๒	๙
๒๗	กาฬสินธุ์	๙๘๕,๓๔๖	๓๐๑,๔๔๑	๒	๒๒
๒๘	ขอนแก่น	๑,๘๐๕,๘๙๕	๖๑๗,๕๘๕	๒	๖
๒๙	ชัยภูมิ	๑,๑๓๘,๗๗๗	๓๘๘,๖๘๔	๒	๒๗
๓๐	นครพนม	๗๑๘,๗๘๖	๒๒๓,๙๕๗	๒	๐
๓๑	นครราชสีมา	๒,๖๔๖,๔๐๑	๙๖๕,๓๒๐	๒	๓๐
๓๒	บึงกาฬ	๔๒๓,๙๔๐	๑๓๓,๐๖๒	๒	๖
๓๓	บุรีรัมย์	๑,๕๙๔,๘๕๐	๔๖๑,๘๒๑	๒	๑๒
๓๔	มหาสารคาม	๙๖๓,๐๔๗	๒๙๕,๓๕๕	๒	๒๐
๓๕	มุกดาหาร	๓๕๒,๒๘๒	๑๑๔,๐๑๔	๒	๑๕
๓๖	ยโสธร	๕๓๘,๗๒๙	๑๖๙,๙๑๐	๒	๐
๓๗	ร้อยเอ็ด	๑,๓๐๗,๒๐๘	๓๘๒,๙๑๓	๒	๒๖
๓๘	เลย	๖๔๒,๗๗๓	๒๑๙,๙๓๕	๒	๔
๓๙	ศรีสะเกษ	๑,๔๗๓,๐๑๑	๓๘๘,๕๘๗	๒	๗

ที่	จังหวัด	ประชากร	ครอบครัว	บุคลากร ศูนย์ฯ (คน)	จำนวน เหตุการณ์
๔๐	สกลนคร	๑,๑๕๒,๒๘๒	๓๗๒,๗๗๘	๒	๑๗
๔๑	สุรินทร์	๑,๓๙๗,๘๕๗	๓๙๒,๕๒๖	๒	๗
๔๒	หนองคาย	๕๒๒,๑๐๓	๑๗๒,๙๘๒	๒	๓
๔๓	หนองบัวลำภู	๕๑๒,๑๑๗	๑๔๗,๘๐๒	๒	๑๓
๔๔	อำนาจเจริญ	๓๗๘,๖๒๑	๑๑๕,๘๑๐	๒	๑๗
๔๕	อุดรธานี	๑,๕๘๖,๖๖๖	๕๑๑,๓๘๒	๒	๓๒
๔๖	อุบลราชธานี	๑,๘๗๔,๕๔๘	๕๙๔,๕๒๔	๒	๓๑
๔๗	กำแพงเพชร	๗๒๗,๘๐๗	๒๗๑,๔๐๑	๒	๑๕
๔๘	เขียงราย	๑,๒๙๒,๑๓๐	๕๓๘,๘๕๒	๒	๒๘
๔๙	เขียงใหม่	๑,๗๖๓,๗๔๒	๘๐๒,๐๖๓	๒	๓๖
๕๐	ตาก	๖๕๔,๖๗๖	๒๑๖,๖๖๑	๒	๒๗
๕๑	นครสวรรค์	๑,๐๖๓,๙๖๔	๔๑๐,๔๖๕	๒	๔
๕๒	น่าน	๔๗๘,๙๘๙	๑๖๖,๓๗๘	๒	๕๑
๕๓	พะเยา	๔๗๕,๒๑๕	๑๙๐,๑๔๒	๒	๙
๕๔	พิจิตร	๕๓๙,๓๗๔	๑๙๓,๕๙๖	๒	๙
๕๕	พิษณุโลก	๘๖๖,๘๙๑	๓๔๒,๗๘๗	๒	๕
๕๖	เพชรบูรณ์	๙๙๔,๕๔๐	๓๕๓,๕๘๕	๒	๑๒
๕๗	แพร่	๔๔๕,๐๙๐	๑๗๕,๗๔๕	๒	๑๗
๕๘	แม่ฮ่องสอน	๒๘๒,๕๖๖	๑๑๐,๐๙๒	๒	๑๔
๕๙	ลำปาง	๗๔๒,๘๘๓	๒๙๑,๐๗๑	๒	๕
๖๐	ลำพูน	๔๐๕,๙๕๕	๑๗๗,๓๕๘	๒	๓๐
๖๑	สุโขทัย	๕๙๗,๒๕๗	๒๑๕,๕๘๗	๒	๑๑
๖๒	อุตรดิตถ์	๔๕๕,๔๐๓	๑๖๙,๐๐๗	๒	๐
๖๓	อุทัยธานี	๓๒๙,๔๓๓	๑๒๒,๓๖๙	๒	๓๕
๖๔	กระบี่	๔๗๓,๗๓๘	๑๘๕,๑๕๐	๒	
๖๕	ชุมพร	๕๑๐,๙๖๓	๒๓๒,๒๕๗	๒	๑๗
๖๖	ตรัง	๖๔๓,๑๑๖	๒๒๙,๑๒๒	๒	๒๐

ที่	จังหวัด	ประชากร	ครอบครัว	บุคลากร ศูนย์ฯ (คน)	จำนวน เหตุการณ์
๖๗	นครศรีธรรมราช	๑,๕๖๐,๔๓๓	๕๖๕,๕๐๘	๒	๒๗
๖๘	นราธิวาส	๘๐๒,๔๗๔	๒๑๒,๘๗๓	๒	๑๐
๖๙	ปัตตานี	๗๑๘,๐๗๗	๑๘๘,๒๘๙	๒	๗
๗๐	พังงา	๒๖๘,๒๔๐	๑๑๔,๓๘๘	๒	๑๑
๗๑	พัทลุง	๕๒๕,๐๔๔	๑๙๒,๐๘๗	๒	๒๔
๗๒	ภูเก็ต	๔๑๐,๒๑๑	๒๕๔,๙๔๘	๒	๑๓
๗๓	ยะลา	๕๓๒,๓๒๖	๑๖๔,๕๓๑	๒	๑
๗๔	ระนอง	๑๙๑,๘๖๘	๘๙,๕๘๔	๒	๒๖
๗๕	สงขลา	๑,๔๓๒,๖๒๘	๕๓๕,๐๑๐	๒	๒๔
๗๖	สตูล	๓๒๑,๕๗๔	๑๐๓,๐๑๙	๒	๓๑
๗๗	สุราษฎร์ธานี	๑,๐๖๓,๕๐๑	๔๙๓,๖๓๖	๒	๕
๗๘	ไม่ระบุ				๒๘

ข้อมูลจากระบบข้อมูล www.Violence.in.th ปี ๒๕๖๑ (ม.ค.- ธ.ค.) ข้อมูล ณ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒

๓. จำนวนบุคลากร/พนักงานเจ้าหน้าที่/จ้างเหมา ในแต่ละจังหวัด

๓.๑ จำนวนบุคลากร

บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวจังหวัด จำนวน ๒ อัตรา ประกอบด้วย ข้าราชการตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ฯ ๑ อัตรา และเจ้าหน้าที่จ้างเหมา ๑ อัตรา

๓.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่

ในการดำเนินงานช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพครอบครัว ตามพระราชบัญญัติฯ นอกจากมีบุคลากรของศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว และหน่วยงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เช่น ๑๓๐๐ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม บ้านพักเด็กและครอบครัวแล้ว ยังมีพนักงานเจ้าหน้าที่ สหวิชาชีพ กลไกชุมชน ซึ่งมาจากหน่วยงาน และภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมดำเนินงาน โดยการเชื่อมประสาน ส่งต่องาน บูรณาการการทำงานร่วมกันในลักษณะทีมสหวิชาชีพ ดังนี้

๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง ตามกฎหมายเดิม (พระราชบัญญัติส่งเสริมคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐) ปัจจุบันมีพนักงานเจ้าหน้าที่อยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ จำนวน ๑,๑๓๖ คน โดยเป็นเพศชาย จำนวน ๒๙๘ คน และเพศหญิง จำนวน ๘๓๘ คน

๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ

๓) พนักงานงานฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ข้อมูลพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง
ในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้ดำเนินการจัดอบรมพนักงาน
เจ้าหน้าที่ฯ ไปแล้ว จำนวน ๒๔ รุ่น โดยมีผู้ผ่านการอบรมฯ จำนวน ๑,๕๕๘ คน เป็นเพศชาย จำนวน
๔๓๑ คน และเพศหญิง จำนวน ๑,๑๒๗ คน และมีคำสั่งแต่งตั้งแล้ว จำนวน ๑,๑๓๖ คน

จังหวัด	จำนวน (คน)
- กรุงเทพฯ	๑๓๘
- กระบี่	๖
- กาญจนบุรี	๒๘
- กาฬสินธุ์	๑๔
- กำแพงเพชร	๙
- ขอนแก่น	๑๘
- จันทบุรี	๑๐
- ฉะเชิงเทรา	๘
- ชลบุรี	๑๗
- ชัยนาท	๑๑
- ชัยภูมิ	๑๕
- ชุมพร	๑๑
- เชียงราย	๒๓
- เชียงใหม่	๒๔
- ตรัง	๑๒
- ตราด	๕
- ตาก	๑๘
- นครนายก	๑๐
- นครปฐม	๙
- นครพนม	๑๒
- นครราชสีมา	๑๗
- นครศรีธรรมราช	๑๒
- นครสวรรค์	๒๒
- นนทบุรี	๕๑
- นราธิวาส	๕
- น่าน	๒๐
- บึงกาฬ	๖

จังหวัด	จำนวน (คน)
- บุรีรัมย์	๒๒
- ปทุมธานี	๒๐
- ประจวบคีรีขันธ์	๑๓
- ปราจีนบุรี	๑๑
- ปัตตานี	๑๐
- พระนครศรีอยุธยา	๑๔
- พังงา	๑๔
- พัทลุง	๑๘
- พิจิตร	๙
- พิษณุโลก	๑๔
- เพชรบุรี	๘
- เพชรบูรณ์	๑๒
- แพร่	๑๕
- พะเยา	๑๐
- ภูเก็ต	๙
- มหาสารคาม	๑๑
- มุกดาหาร	๖
- แม่ฮ่องสอน	๗
- ยะลา	๗
- ยโสธร	๑๐
- ร้อยเอ็ด	๑๓
- ระนอง	๑๖
- ระยอง	๑๕
- ราชบุรี	๑๙
- ลพบุรี	๑๒
- ลำปาง	๒๓
- ลำพูน	๑๔
- เลย	๑๖
- ศรีสะเกษ	๙
- สกลนคร	๘
- สงขลา	๑๒
- สตูล	๑๘
- สมุทรปราการ	๑๘

จังหวัด	จำนวน (คน)
— สมุทรสงคราม	๒
— สมุทรสาคร	๘
— สระแก้ว	๕
— สระบุรี	๑๑
— สิงห์บุรี	๑๐
— สุโขทัย	๑๑
— สุพรรณบุรี	๑๑
— สุราษฎร์ธานี	๑๙
— สุรินทร์	๑๓
— หนองคาย	๑๖
— หนองบัวลำภู	๑๒
— อ่างทอง	๘
— อุตรธานี	๘
— อุทัยธานี	๘
— อุตรดิตถ์	๑๐
— อุบลราชธานี	๒๐
— อำนาจเจริญ	๑๑
รวมทั้งสิ้น	๑,๑๓๖

๓.๓ แผนการดำเนินงาน ดังนี้

๑) จัดอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ (ใหม่) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒

๒) จัดอบรมเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะตามกฎหมายใหม่ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ (เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งแล้วตามกฎหมายเดิม) และอบรมให้แก่สหวิชาชีพ (ศาล อัยการ ตำรวจ รพ.สต. นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา) รวมทั้งจัดทำแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) จัดอบรมเสริมสร้างกลไกชุมชน คือ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) และศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล (ศปก.ต.) เพื่อให้สามารถไปขยายผลสู่ประชาชน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา รวมทั้งคุ้มครองสวัสดิภาพของสมาชิกในครอบครัวที่ประสบปัญหาความรุนแรงฯ

๔) ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชน กลไกชุมชน และผลักดันให้สามารถจดทะเบียนตามกฎหมายเป็นศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจกรรม และการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากรัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่

๕) เสนอขอสนับสนุนอัตราตำแหน่งข้าราชการจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ศูนย์ละ ๓ อัตรา รวมทั้งทั่วประเทศ ๒๓๑ อัตรา

๖) จัดกิจกรรมรณรงค์ยุติความรุนแรง และประชาสัมพันธ์พระราชบัญญัติฯ ผ่านช่องทางต่าง ๆ หลากรูปแบบ

๗) สนับสนุนงบประมาณ องค์กรความรู้ ให้แก่หน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ใช้จัดอบรมให้แก่บุคลากร กลไกการปฏิบัติงาน และจัดกิจกรรมรณรงค์ยุติความรุนแรง

.....

**บทวิเคราะห์ข้อดีของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒***

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้มีการกำหนดมาตรการในการลดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว เพื่อให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้มีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำ ความผิดซ้ำ รวมทั้งปรับปรุงกลไก บทบาท อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับหน่วยปฏิบัติ และปรับปรุงการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนไปจนถึงกระบวนการ ในชั้นศาล การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพร้อมในด้าน บุคลากรที่ต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ได้ อย่างทันทั่วถึง รวมทั้งยังต้องมีการเตรียมการรองรับการดำเนินการพิจารณาคดีตามหลักการ ใหม่ของพระราชบัญญัติดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

แต่โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ปรากฏปัญหาทั้งในด้านกลไก บทบาท อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งในระดับหน่วย ปฏิบัติ และการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนไปจนถึงกระบวนการ ในชั้นศาล ที่จะต้องอาศัยความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะความพร้อมในด้านบุคลากรที่ต้องมีจำนวนเพียงพอต่อการป้องกันแก้ไข ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างทันทั่วถึงที่ รวมทั้งยังต้องมีการเตรียมการรองรับการดำเนิน กระบวนการพิจารณาคดีตามหลักการใหม่ของพระราชบัญญัติดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้ เป็นไปอย่างสอดคล้องกัน อีกทั้งปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติการหรือบังคับการตาม กฎหมายยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากรและขั้นตอนการปฏิบัติ จึงมีความ จำเป็นต้องขยายกำหนดเวลาในการมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ออกไปก่อน เนื่องจากหากมีการ ใช้บังคับตามกำหนดเวลาเดิมในขณะที่ยังไม่มีความพร้อมอาจเกิดผลร้ายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง

กรณีดังกล่าวจึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ ในอันที่จะ รักษาความมั่นคงทางสังคมอันจะส่งผลถึงความปลอดภัยสาธารณะและของประเทศ จึงจำเป็นต้อง ตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒^๑ ซึ่งเป็นการตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๒^๒ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความ

* เรียบเรียงโดย นางพัชรา พุกเศรษฐี วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

^๑ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชกำหนด (checklist).

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๒.วรรคหนึ่งและวรรคสอง บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๗๒ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนด ให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความ จำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

รุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพในครอบครัวฉบับเดิม มาใช้บังคับต่อไปก่อนเป็นการชั่วคราว เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการให้ความดูแลสถาบันครอบครัว ในระหว่างการเตรียมการด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติหรือ บังคับใช้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีความพร้อมทั้งด้านงบประมาณ ด้านระบบการทำงานและมีบุคลากรที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการทำภารกิจ นอกจากนี้ ยังทำให้มีมาตรการและกลไกในการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง เกิดความชัดเจน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ทำให้สถาบันครอบครัว เกิดความมั่นคง เข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน

ภาคผนวก

: หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๗๔๙๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา

และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

: พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา

และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติแล้ว)

: คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๒ เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ..... 9175
วันที่..... 27 ต.ค. 2562
เวลา..... 11:16 น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๗๔๙๑

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย พระราชกำหนดในเรื่องนี้

ด้วยได้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายแล้ว ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอพระราชกำหนดดังกล่าว มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอมติวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่..... ๒๓๓๑/๒๒..... วันที่..... ๒๗/๑๐/๒๕๖๒
เวลา..... ๑๒:๕๐..... ส่ง..... พ.รง.....
- สำนักการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่..... ๑/๒๕๖๒
วันที่..... ๒๗/๑๐/๒๕๖๒
เวลา..... ๑๓.๕๐ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๘๐๐๐ ต่อ ๑๓๓๒ (อมราสักขณ์)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๘๐๕๘

พระราชกำหนด

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒
พ.ศ. ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครอง
สถาบันครอบครัว

พระราชกำหนดนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชกำหนดนี้
เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว และการคุ้มครองสวัสดิภาพ อันจะเป็นประโยชน์
ในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและพัฒนาสถาบันครอบครัว ซึ่งการตราพระราชกำหนดนี้
สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้จะใช้บังคับเมื่อใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

มาตรา ๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ ให้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๕ ให้คณะรัฐมนตรีเร่งเตรียมการรองรับและดำเนินการพิจารณาแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรการและกลไกที่เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยเร็ว

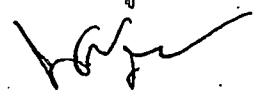
มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชกำหนดนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

(นายณัฐม ธีววงษ์)

ผู้อำนวยการกองนิติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้มีการกำหนดมาตรการในการลดการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเพื่อให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้มีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งได้ปรับปรุงกลไก บทบาท อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับหน่วยปฏิบัติ และปรับปรุงการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนไปจนถึงกระบวนการในชั้นศาล การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือในด้านความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือในด้านบุคลากรที่ต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างทันทั่วถึง รวมทั้งยังต้องมีกระบวนการรองรับการดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีตามหลักการใหม่ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกัน แต่โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ และปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติการหรือบังคับการตามกฎหมายยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากรและขั้นตอนการปฏิบัติ จึงมีความจำเป็นที่ต้องขยายกำหนดเวลาในการมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ออกไปก่อน เนื่องจากหากมีการใช้บังคับตามกำหนดเวลาเดิมในขณะที่ ยังไม่มีความพร้อมอาจเกิดผลร้ายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง และสมควรให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพในครอบครัวฉบับเดิมมาใช้บังคับต่อไปก่อนเป็นการชั่วคราว เพื่อความต่อเนื่องในการให้ความดูแลสถาบันครอบครัว ในระหว่างการเตรียมการด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายอื่นและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย กรณีดังกล่าวจึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางสังคมอันจะส่งผลถึงความปลอดภัยสาธารณะและความปลอดภัยของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๒

วันที่ ๑๓ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ดังนี้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๔๒ คน เข้าชื่อเสนอความเห็นต่อผู้ร้องขอให้ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง โดยมีเหตุผลสนับสนุนดังนี้

๑. การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป มีสาระสำคัญ คือ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครอง

สถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้มีผลใช้บังคับตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และกำหนดให้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป ในระหว่างที่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกานั้น ย่อมขัดต่อเจตนารมณ์และเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มีการกำหนดฐานความผิดอาญาที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการลดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่ประสงค์ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ

๒. การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ มิใช่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ และมีได้ระบุดังเงื่อนไขในการตราพระราชกำหนดตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง

ผู้ร้องเห็นว่าเป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอความเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง จึงส่งความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ต่อมาผู้ร้องจัดส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๔๒ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อผู้ร้องขอให้ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ

ส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ และผู้ร้องส่งความเห็นดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๑) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัย และให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จัดทำคำชี้แจงประเด็นตามที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด

นางพงษ์สวาท ภายอรุณสุขธิ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รักษาการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดทำคำชี้แจงเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล รวมทั้งความจำเป็น ในการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ สรุปได้ดังนี้

๑. เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มีการกำหนดฐานความผิดอาญาที่ไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการลดการกระทำความรุนแรง ในครอบครัว และกำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความรุนแรงในครอบครัวในปัจจุบัน รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติในการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัวให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุคคลในครอบครัว และกำหนดมาตรการในการส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัวเพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัวเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๑ กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม และคุ้มครองป้องกันบุคคลในครอบครัวจากการ กระทำความรุนแรง หรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด พื้นฟูและเยียวยา ผู้ถูกระทำการดังกล่าว

๒. หลักการของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว โดยกำหนดบทบาท ในเชิงรุกให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครอง ครอบครัวในเขตพื้นที่จังหวัด และให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็นศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครอง ครอบครัวในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย

ยุทธศาสตร์ แผนหลัก แผนงาน มาตรการ และแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครอบครัว ให้ความรู้ ความเข้าใจและคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว รวมทั้งการปรับปรุงการดำเนินคดีอาญา เกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งกำหนดให้ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาสามารถ มีคำสั่งรื้อการพิจารณาคดีไว้ก่อน จนกว่าจะได้รับรายงานผลการปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ เพื่อให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและปรับปรุงตัว หลังจากเข้ารับ คำปรึกษาแนะนำทางจิตวิทยาสังคมหรือการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู อีกทั้งยังได้ปรับปรุงหน้าที่และอำนาจ ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาลในการออกคำสั่งกำหนดมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพ และปรับปรุงกลไก การเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มบทบาทนิติในการประสาน ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมดูแลสถาบันครอบครัว โดยให้กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัวมีหน้าที่ดำเนินการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อบูรณาการ การส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัว และกำหนดบทเฉพาะกาลกรณีหากผู้กระทำความรุนแรง ในครอบครัวนั้นยังไม่ได้รับโทษ หรืออยู่ในระหว่างการรับโทษตามคำพิพากษา ผู้นั้นเอง บุคคลในครอบครัว ของผู้นั้น หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด เพื่อขอให้ศาลดำเนินการไต่สวนและกำหนดโทษแก่ผู้นั้นเสียใหม่ได้

๓. การประเมินความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง มาตรการในการคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคลในครอบครัวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะหลักการตามกฎหมายใหม่ ได้กำหนดกลไก หน้าที่และอำนาจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล แตกต่างไปจากเดิม เป็นอันมาก คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เล็งเห็นถึงสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีข้อสังเกตและเสนอแนะ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เร่งดำเนินการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสร้างความรับรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ เพื่อให้เกิดความพร้อมสูงสุดและลดผลกระทบในทางร้ายที่จะเกิดแก่สังคม โดยส่วนรวมให้มากที่สุด

นายชนสุนทร สว่างสาตี รองอธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว รักษาราชการแทน อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ได้จัดทำคำชี้แจงเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากรและขั้นตอนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งหากมีการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวตามกำหนดเวลาเดิมในขณะที่ยังไม่มีความพร้อมอาจเกิดผลร้ายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง สรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เนื่องจากอัตรากำลังของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และอัตรากำลังของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด มีข้าราชการจำนวนจำกัด ข้าราชการในตำแหน่งนักกฎหมายและนักจิตวิทยามีไม่เพียงพอ การขอรับการสนับสนุนด้านบุคลากรจากสำนักงาน ก.พ. เพิ่มเติมก็เป็นไปได้ยากและล่าช้า ไม่ทันเวลาในการบังคับใช้กฎหมาย และมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวให้แก่พนักงานอัยการจากสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด พนักงานสอบสวน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำทารุณแรงในครอบครัวจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ทีมสหวิชาชีพ พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้แทนองค์กรภาครัฐ และประชาชน สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้าง กฎหมายใหม่ กำหนดให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวในเขตพื้นที่จังหวัด ในขณะที่ภารกิจหลักในปัจจุบันเป็นการมุ่งเน้นการขับเคลื่อนงานในเชิงนโยบายและวิชาการ ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้เสนอขอจัดตั้งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอ เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการตามกฎหมายในระดับพื้นที่ รวมทั้งการรองรับกลไกตามกฎหมายใหม่ดังกล่าวด้วย แต่สำนักงาน ก.พ.ร. ไม่เห็นด้วยที่จะให้จัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมด้านความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลเยาวชนและครอบครัว และกระทรวงสาธารณสุข ปรากฏว่ามีขั้นตอนกระบวนการที่แตกต่างจากเดิมโดยมีรายละเอียดในการปฏิบัติที่ต้องใช้

ความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ อีกทั้งต้องเตรียมร่างกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องและจำเป็นอีกหลายฉบับ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒. หากมีการใช้บังคับพระราชบัญญัติดังกล่าวตามกำหนดเวลาเดิมในขณะที่ยังไม่มีความพร้อม ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวและผู้เกี่ยวข้องไม่อาจเข้าถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายใหม่ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิผล รวมทั้งผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไม่สามารถเข้าถึงกิจกรรมการบำบัดฟื้นฟูเพื่อมิให้กระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความไม่พร้อมของบุคลากรและกลไกการปฏิบัติงานตามกฎหมายใหม่กำหนด อาจเกิดผลร้ายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เกิดความวุ่นวายสับสน ประชาชนผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่สามารถเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัยจากรัฐ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะได้รับความเดือดร้อนเพราะอาจถูกฟ้องเป็นคดี เนื่องจากไม่สามารถปกป้องคุ้มครองดูแลประชาชนผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างทั่วถึง ขาดทักษะ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายใหม่กำหนด จึงไม่มีผู้ใดประสงค์จะทำหน้าที่นี้ อีกทั้งยังขาดแคลนบุคลากรด้านกฎหมาย ด้านจิตวิทยา และด้านสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว โดยต้องใช้เวลาในการขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากได้รับการสนับสนุนจะต้องใช้เวลาในการสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง และพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และทักษะที่จำเป็น เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายใหม่ ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างไม่มีเต็มประสิทธิภาพ เกิดความเสียหายต่อรัฐอย่างร้ายแรง ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะ และความปลอดภัยของประเทศ

นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้จัดทำคำชี้แจงเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นในการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ สรุปได้ดังนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายและจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดมาตรการในการลด

การกระทำความรุนแรงในครอบครัว เพื่อให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้มีโอกาสกลับตัว และยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งปรับปรุงกลไก บทบาท หน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งในระดับหน่วยปฏิบัติ และการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนไปจนถึง กระบวนการในชั้นศาล การดำเนินการเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือในด้านความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ทักษะ และประสบการณ์ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความพร้อมในด้านจำนวนของบุคลากรที่ต้องเพียงพอต่อการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างทันทั่วถึงและพร้อมเพรียงกันทั้งประเทศ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าหน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติหรือบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร จึงมีความจำเป็นต้องขยายระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมายออกไป เพื่อให้การเตรียมการด้านบุคลากร มีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

๒. สาระสำคัญของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครอง สถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้มีผลใช้บังคับตามที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกา และกำหนดให้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงมีผลใช้บังคับไปพลางก่อนในระหว่างที่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนด วันใช้บังคับของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ อีกทั้ง กำหนดให้คณะรัฐมนตรีเร่งเตรียมการรองรับและดำเนินการพิจารณาแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริม การพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรการและกลไกที่เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยเร็ว

๓. การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบัน ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงเป็นการเสนอให้มีการขยายระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้มีเวลาเตรียมการรองรับและดำเนินการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบการคุ้มครองสวัสดิภาพของสถาบันครอบครัว เนื่องจากการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ รวมทั้งจะต้องมีจำนวนบุคลากรรองรับอย่างเพียงพอ เพื่อให้การดำเนินการในด้านการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง และเมื่อมีความพร้อมแล้วก็จะได้เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อให้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับต่อไป กรณีจึงมิได้เป็นการเลื่อนการใช้บังคับกฎหมายโดยไม่มีกำหนดแต่อย่างใด ดังนั้น การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงเป็นไปเพื่อรักษาความปลอดภัยสาธารณะ และความปลอดภัยของประเทศ และเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหวั่นไหวได้ตามหลักเกณฑ์ในการตราพระราชกำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีนี้มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงไม่ทำการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง และกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น รัฐสภาในฐานะตัวแทนประชาชนเป็นผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติในการตรากฎหมายตามหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตย การตรากฎหมายของรัฐสภาถือเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชน แต่ด้วยเหตุแห่งความจำเป็นในบางสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตการณ์หรือภัยคุกคามอย่างรุนแรงต่อประเทศ และมีความจำเป็นต้องตรากฎหมายขึ้นมาใช้บังคับทันที เพื่อแก้ไขปัญหาและภัยคุกคามดังกล่าว แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาของกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภาที่ไม่อาจตรากฎหมายออกมาใช้บังคับเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์หรือภัยคุกคามของประเทศได้อย่างทันที่

จึงจำเป็นต้องมีช่องทางยกเว้นขึ้น เนื่องจากการตราพระราชบัญญัตินั้น รัฐธรรมนูญ หมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง ได้กำหนดกระบวนการตราไว้ตั้งแต่มาตรา ๑๓๓ ถึงมาตรา ๑๔๗ กล่าวคือ ต้องมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อพิจารณาตามลำดับ โดยอาจจะมีการส่งร่างพระราชบัญญัติให้คณะกรรมการธิการของแต่ละสภาพิจารณาหลังจากมีการรับหลักการในวาระที่หนึ่งแล้ว จึงพิจารณาในวาระที่สอง และวาระที่สามของทั้งสองสภาตามลำดับ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภาก็อาจจะมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๗ ทำให้กรอบเวลาในการพิจารณาและอนุมัติร่างพระราชบัญญัติของรัฐสภาเป็นสิ่งที่ไม้อาจคาดหมายได้ว่าจะสามารถดำเนินการตราพระราชบัญญัติให้เสร็จสิ้นได้แน่นอนเมื่อใด หากจะใช้กระบวนการเสนอกฎหมายในรูปแบบพระราชบัญญัติสำหรับการแก้ไขปัญหาวิกฤตที่จะต้องดำเนินการโดยด่วนแล้วอาจทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติโดยรวมได้ ดังนั้น ประเทศที่มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษรต่างบัญญัติเป็นข้อยกเว้นให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจตรากฎหมายขึ้นมาใช้บังคับเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์หรือภัยคุกคามได้ทันทีก่อน แล้วจึงนำกฎหมายนั้นมาเสนอให้รัฐสภาเพื่อพิจารณาอนุมัติในภายหลัง สำหรับประเทศไทยรัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมาต่างบัญญัติให้ฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรีมีอำนาจถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชกำหนดเพื่อให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศชาติและประชาชนได้ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนด แล้วเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติอีกครั้งหนึ่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติหลักการตราพระราชกำหนดไว้เช่นเดียวกัน โดยบทบัญญัติมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งความเห็น

ไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย และให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ” จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดเงื่อนไขให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบได้เฉพาะกรณีมีเหตุสำคัญอันเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของประเทศ หรือความปลอดภัยสาธารณะ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง เท่านั้น การที่จะพิจารณาว่าเรื่องใดเป็นเหตุสำคัญอันเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งการใช้อำนาจของคณะรัฐมนตรีในการตราพระราชกำหนดต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวและต้องดำเนินการอย่างเข้มงวด เนื่องจากเป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติแทนรัฐสภาซึ่งมีอำนาจแต่เพียงพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคสาม

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากคำร้องและคำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ประกอบกันแล้วเห็นว่า เมื่อพิจารณาสถานการณ์ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ผ่านมามีแนวโน้มสูงขึ้น ประกอบกับอัตรากำลังของข้าราชการสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในปัจจุบัน ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการตามกฎหมายมีอัตราโดยเฉลี่ยแต่ละจังหวัดจำนวน ๑๒ ถึง ๑๖ คน ที่ต้องทำกิจกรรมการให้บริการสังคมตามที่กฎหมายกำหนดจำนวน ๒๔ ฉบับ รวมเป็น ๔๔ กิจกรรม รวมทั้งมีกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่ประสบปัญหาทางสังคม เช่น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ คนไร้ที่พึ่ง คนขอทาน ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และผู้ด้อยโอกาส เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีเจตนารมณ์กำหนดมาตรการในการลดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่ประสงค์ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำ ความผิดซ้ำ และหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในปัจจุบัน นอกจากนี้ไม่มีบทบัญญัติบูรณาการความร่วมมือกันทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหา การที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรในด้านความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ โดยเฉพาะจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้หน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติหรือผู้บังคับปฏิบัติตามกฎหมายได้เตรียมความพร้อมในการรองรับและดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

กับกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบการคุ้มครองสวัสดิภาพของสถาบันครอบครัว และการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว จึงต้องมีการขยายกำหนดเวลาในการใช้บังคับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ออกไปก่อน โดยยังคงให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับไปพลางก่อนในระหว่างที่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกา หากปล่อยให้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย ย่อมจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสังคมสองด้าน ด้านแรก ประชาชนกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวที่กระจายตัวอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศตั้งแต่ระดับจังหวัดลงไปจนถึงหมู่บ้าน และผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากไม่อาจเข้าถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไม่สามารถเข้าถึงกิจกรรมการบำบัดฟื้นฟูเพื่อมิให้กระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านที่สอง ประชาชนที่ประสบปัญหาทางสังคมจำนวนมากซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส รวมถึงคนขอทาน ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ย่อมขาดโอกาสในการได้รับความช่วยเหลือหรือถูกละเลยหรือได้รับการช่วยเหลือน้อยลงทั้งในส่วนของปริมาณและคุณภาพ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และเป็นผลร้ายต่อสังคมและสาธารณสุข ฝ่ายบริหารจึงมีความจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินการยับยั้ง ป้องกันเพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณสุข ดังนั้น การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณสุขตามเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง แล้ว

(๑๖)

- ๑๒ -

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง

(คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๖๒)

(นายจรูญ ภัคดีธนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปิยญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

“การตราพระราชบัญญัติของรัฐสภา”

“มาตรา ๘๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ ที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้”

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, มาตรา ๘๑)

ออกแบบโดย : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๙, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑ - ๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕

